

БЮЛЕТЕНЬ Т-ВА АБСОЛЬВЕНТІВ УГА-УТГІ

Нью Йорк, Квітень 1966

ч.33

ч.33

ТРАГІЧНА ДОЛЯ

Восени 1965 р. українська колонія у Швейцарії віднесла тяжку та невіджалувану втрату в особі молодого інженера Михайла Гаврилюка, який трагічно загинув у відомій катастрофі в Матмарку, Швейцарія.

Покійний був сином-одинаком нашого колеги подебраця, інженера-гідротехніка Михайла Гаврилюка, який приїхав до Подебрад вчитися в рідній школі з далекої Румунії, а після одержання диплому інженера повернув до рідного села Шабаг на Басарабщині.

Історія цього села є також надзвичайно цікава. Ця швейцарська франкомовна колонія осіла в Україні ще за часів Катерини і до революції уславилася своєю культурою та добробутом. Натурально, большевики не могли допустити існування такого швейцарського осередку і вигнали її до Румунії, звідки вона повернулася до Швейцарії вже під час останньої світової війни, після 150 років перебування в Україні.

В числі поворотців був також наш колега М. Гаврилюк, який через одруження зі швейцаркою дістав дозвіл оселитися в Льозанні, звідки півтора століття прадіди його дружини виїхали в Україну. Тут син колеги М. Гаврилюка - Михайло, за освітою інженер-нафтовик дістав дуже добру фахову працю на будові електро-греблі в Матмарку.

Матмарк це один з найбільших швейцарських ледовців, себто замерзла річка, яка несе з гір мільйони тон льоду каміння та замерзлої землі і посувається від десятків тисячеліть на долину, роблячу кількадесят метрів на рік. Гребля була спроектована під самим ледовцем і там же були побудовані бараки для робітників та персоналу, в числі якого знаходився і наш земляк.

Праця вже була дуже посухута і за рік можна було надіятися на закінчення, як одного літнього вечора сталася катастрофа. Ледовець несподівано заломився і вся нижня частина його впала на варстати і оселю, вкриваючи все товщелезним шаром льоду, каміння та мерзлої землі. Самовидці катастрофи оповідають, що сила вдару була така, що дахи та величезні бульдозери літали в повітрі, як сухе листя і в цілій околиці тисненням повітря були вибиті всі шиби. До сотки людей загинуло, а в тому числі і наш земляк. Його доля була особливо трагічною, бо це була його перша інженерська фахова праця, на якій він так добре відзначився, що був перенесений до Берну, столиці Швейцарії, до центральної дирекції, де його чекала блискуча будуччина. Він вже був на новому місті і тільки приїхав до Матмарку попрацювати з товаришами.

Ледовець завалив варстати таким грубим шаром, що була думка залишити все так, як є, бо розкопи були дуже небезпечні і щохвилини можна було очікувати нової катастрофи. На вимогу італійського уряду, бо більшість жертв були італійці, були розпочаті

праці і тіла жертв катастрофи видобувались з замерзлого болота протягом більш як 4-х місяців. Тіло молодого Гаврилюка, який загинув в ідальні персоналу, було видобуто одним з останніх і швейцарські влади влаштували йому величавий похорон. На Службі Божій, відправленій українським парохом, колишнім сотником українського війська, були присутні делегати влад, організацій та всіх швейцарських віровизнань, які виголо-сили відповідні казання.

Присутні пошепки передавали собі сумні деталі. Покійний інженер М.Гаврилюк одружився пару місяців перед катастрофою і залегив молоду дружину в надії та осиротілих батьків, горе яких викликало гаряче співчуття всіх присутніх на похороні.

Ці сумні подробиці трагедії надіслав нам кол.асистент Подебрадської Академії М.М.Єремійв. Від нашого Товариства ми вислали, як тільки довідалися про нещастя, вислів глибокого співчуття колегові М.Гаврилюкові та його родині.

ВІД ФІНАНСОВОЇ РЕФЕРЕНТУРИ Т-ВА АБС.УГА Й УТГІ

Фінансова референтура Т-ва Абс.УГА й УТГІ з приємністю повідомляє, що на за-сіданні Управи Т-ва 12 березня 1966 схвалено провізоричний зміст 3-го тому матерія-лів до історії УГА й УТГІ, запропонований редакційною колегією. Ці матеріяли вже опрацьовуються і підготовляються до друку. Праця над збиранням і обрібкою матерія-лів складна і велика, як також є клопітною працею здобуття коштів для фінансуван-ня видання, одначе це не спиняє наших зусиль для виконання наміченого завдання.

На цю ціль ми вже маємо на нашому рахунку в Т-ві "Самопоміч" \$ 1.672.92, але це приблизно тільки 50 % потрібних на видання 3-го тому коштів. Цю готівку заспад-жено переважно з наших добровільних даток по 10 дол. спеціально на це видання, за що складаємо всім жертводавцям нашу сердечну подяку.

Всі інші витрати, як от друк і експедиція Бюлетеню і організаційні видатки Управа покриває з надходжень членських внесків / 3 дол. річно / та від передплати Бюлетеню / 2 дол. річно /, що разом виносить 5 дол. річно. Управа Т-ва вдержує лис-товний зв'язок з нашими колегами в різних країнах світу. Вони радіють з існування нашого Т-ва та його діяльності. Зокрема виявляють своє задоволення з появи Бюлете-ню, який старається інформувати про життя наших колег в місцях їхнього побуту.

З пожертвна спеціальний Фонд Допомоги ми висилаємо невеликі допомоги вдосам наших професорів та колег, що перебувають в Європі. На жаль прибутки цього фонду не дорівнюють часовим потребам. Тому закликаємо колег про одноразову річну пожер-тву і на цей фонд.

Сподіваємося, що ці наші пригадки, як і в попередні роки, знайдуть у колег при-хильний відгук, а внаслідок солідарної підтримки колег Управа Т-ва зможе виданням 3-го тому успішно закінчити друк історії УГА й УТГІ та продовжувати і посилювати нашу організаційну працю.

ЗА ФІНАНСОВУ РЕФЕРЕНТУРУ ТОВАРИСТВА

Инж. Яків Балабан, референт

Инж. Михайло Ільків, заступник референта.

НОВІ КЕРІВНІ ОРГАНИ УТГІ В МІНХЕНІ

Дня 19-го березня 1966 відбулися в Мінхені річні загальні Збори Професорсь-кої Ради Українського Технічно-Господарського Інституту в будинку Дому Українсь-кої Науки при Ляпльсштрассе 24, на яких вибрано такі керівні органи :

Ректор - проф. д-р Ростислав Єндик, Проректор проф. д-р Сократ Іваницький, Сек-ретар Проф. Ради доц. дипл. інж. Дам'ян Пеленський, декан Агрономічно-Лісового ф-ту проф. дипл. інж. Остап Бобикевич, декан Економічного ф-ту проф. дипл. інж. Свирид Довгаль, декан Інженерного ф-ту проф. д-р Іван Ковальський, декан Фармацевтичного ф-ту проф. д-р Ярослав Гинилевич.

Діяльність Інституту в минулому академічному році обіймала головню видавничий і публічно-викладовий сектори. Видано три томи "Наукових Записок" - економічний, технічний і українознавчий. В останніх чотирьох роках співпрацювало в "Наукових Записках" 43 автори. Крім цих періодичних випусків видано капітальний твір проф. К.Кононенка - "Україна і Росія, соціально-економічні підстави української національної ідеї 1917-1960 р.р.", сторінок 535. Започатковано "Бібліотеку Українознавства", в якій вийшли вибрані вірші Максима Рильського, сторінок 104.

Публічних викладів відбуто 10, деякі з них спільно з громадськими організаціями. В днях 28-30 жовтня минулого року відбуто Наукову Конференцію з 12 викладами :

Дипл.інж.О.Дучимінська - Генеза і розвій УГА-УТГІ. Редактор В.Маруняк - Культурний стан української еміграції після другої світової війни. Проф.д-р О.Кульчицький - Розвиток технологічної цивілізації і перспективи української культури. Д-р А.Фіголь - Кібернетика і її роля в пляновому господарстві. Проф.інж.С.Довгаль - Економічні гасла в УРЕ / українська советська енциклопедія /. Проф.І.Майстренко - Декілька статистичних даних колоніяльного визиску України. Проф.д-р П.Зелений - Продукція і вживання стимуляторів росту в тваринництві на терені УССР. Проф.інж. В.Іванис - Сільське господарство СССР та його колоній. Проф.д-р О.Архімович - Наслідки сільського господарства в Україні 1964 р. в зв'язку з попередніми роками. Проф.д-р Б.Кордик - Родовища природнього газу і нафти в Україні. Проф.д-р І.Ковальський - гіпотеза проф.Р.Залозецького про творення нафти і земного воску. Проф.д-р Р.Єндик - Україні поза УССР на основі перепису 1959 р. Д-р Й.Ган - Уявлення німецького географа Блязікса з 1837 р.

Х Р О Н І К А

- Літературний додаток. З цим числом висилаємо всім колегам, які склали пожертву на пресовий фонд або членський внесок на 1966 р. наш літературний додаток "СПО-ГАДИ" ч.19. Просимо колег членські внески і пожертви на різні наші цілі / див. комунікат Фінансової Референтури в цьому числі Бюлетеню / надсилати на адресу секретаря О.Козловського.

- Наші втрати. 26 січня 1966 в Дітройті, Міч. помер абсолютент УТГІ інженер-хімік Олександр Серединський.

З Чехії нас повідомляють, що 5 лютого 1966 в Локті коло Карлових Вару помер популярний в подебрадському осередкові студент агрономії, пізніше протоієрекс української православної церкви в Празі Іван Несходовський. Православні українці в Празі не мали своєї церкви і користувалися для Св.Відправ церквою чеських православних на Реслеровій вулиці, коло Чеської Політехніки. За 2-ої світової війни в льохах цієї церкви переховувалися атентаники на життя намісника Гітлера в Чехії Гайндриха, про що прозрадив німцям звонар цієї церкви, спокушений мільйоновою винагородою. Замаховці були при арешті забиті, а православні чеські духовні - Єпископ Горазд та два священники застрілені. Покійного І.Несходовського теж було арештовано і вивезено на працю в Німеччину. Він занедужав у 1961 р. і від того часу не вставав. Осиротив дружину / перша його дружина вмерла раніше в Празі / і сина.

- Ювілей проф.д-ра С.Крашеніннікова. Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Відділ Схід, впоряджає в суботу 23 квітня 1966 у Філадельфії в приміщеннях Університету бенкет з нагоди 70-ліття життя і 45-ліття наукової діяльності професора д-ра Сергія Крашеніннікова, бувшого професора Київського Університету і УТГІ в Регенсбурзі, наукового співробітника Пенсильванського Університету, дійсного члена багатьох українських і американських товариств. Високодостойному ювілятові складаємо наші ширі побажання здоров'я та успішної дальшої наукової праці.

- Справлення помилки. В числі 32-му Бюлетеню в нотатці про ювілейну дату кол. В. Проходи вкралася описка. Надруковано, що він після повернення з Сибіру пробув в Пряшеві на Словащині 2 роки, в дійсности він там пробув 9 років і аж після того одержав візу до Америки.

- Засідання Управи Т-ва Абс.УГА й УТГІ. В днях ІІ березня 1966 в приміщеннях Українського Інституту в Нью Йорку відбулося перше засідання нової Управи з участю колег: П.Шоха, М.Галіва, Ю.Фриза, В.Фриза, М.Ількова, Г.Гнатченко, О.Козловського, П.Дубрівного та З.Івасишина. Після доповідей к.к.М.Ількова та О.Козловського про фінансовий стан Товариства відбуто ширшу виміну думками в справі видання та змісту 3-го тому Збірника і намічено провізоричну програму його змісту. Рівно ж заслухано інформації в справі побудови пам'ятника на могилі св.пам.проф.В.Доманицького і ухвалено нав'язати листовні зносини з існуючим від дня смерти покійного спеціальним Комітетом, який займається цією справою, з метою прискіпшення будови.

- Одержані пожертви. На пресовий фонд Бюлетеню: к.к. С.Берегулька - 2, М.Тарасюк - 2, Я.Гудик - 2, Л.Биковський - 1, М.К. - 2, Д-р Я.Гелета - 3, І.Панчак - 2, О.Антипів - 2, М.Іваненко - 2, Д.Лісовський - 2, М.Зайців - 2, А.Кушинський - 2, Я.Танцюра - 1, К.Бородайко - 2, І.Гнойовий - 2, Є.Маланюк - 1, В.Прохода - 2, М.Прохода - 2, О.Бойко - 2, П.Яцик - 2, Т.Білоус - 2, Ю.Фриз - 2, В.Фриз - 2, Г.Гнатченко - 2, П.Галян - 2, О.Вінцерський - 2.

Одержано членські внески на рік 1966 : к.к. С.Берегулька, М.Тарасюк, д-р Т.Проців, І.Панчак, М.К-ко, М.Іваненко, М.Гадзяцький, Д.Лісовський, М.Зайців, А.Кушинський, К.Бородайко, І.Гнойовий, В.Прохода, М.Прохода, О.Бойко, П.Яцик, Т.Білоус, С.Єімяник, Ю.Фриз, В.Фриз, Г.Гнатченко, П.Галян, О.Вінцерський.

На видання 3-го тому : Д-р Т.Проців - 10, П.Яцик - 20, Ю.Бачинський - 10, Ю.Сумик - 5, О.Вінцерський - 5.

На Фонд Допомоги : Д-р Т.Проців - 4, С.Єімяник - 2, проф.Б.Боженко - 5, О.Антипів - 10, П.Яцик - 15, П.Галян - 5, Д.Кулинич - 5, Н.Білінська - 5, О.Вінцерський - 5.

Всім жертводавцям дякуємо !

- Лист полковника Я.Поспішила /див.стор.56-57, 2-й том Збірника УГА-УТГІ./:
Dear Mr.Kozlowsky. Thank you very much for gracious gift of the two volumes :

Українська Господарська Академія в Ч.С.Р. and Український Технічно-Господарський Інститут my ability to read Ukrainian is strictly limited. However, I shall make it a point to read portions of both volumes. Naturally I am gratified to be included in the historical portion of the later volume. Psychologist tell us we all react favorably towards anything that flatters our ego. Please, pass on my thanks to the Rectorate of the Institute - also my wishes for succes in future endeavours in husbandry training. If your wandering ever bring you into this part of the world, we would be delighted have you call on us. While we are living on quite modest retired pay, we would be glad to make a small contribution and if you do have a drive to collect funds for your worthwhile Institut. Sincerely Yours J.Pospisil.

- Від Кураторії архіву-музею УГА й УТГІ. Подаємо до відома колегам, що протягом 1965-го року до нашого архіву-музею вплинуло 119 назв публікацій і речей. Подано список осіб, що своїми посилками збагатили наш архів-музей.

Інж.Г.Гордієнко, Філадельфія, - 13 назв, проф.М.Боровський, Вінніпер - 6, інж.П.Дубрівний - 15, пані Кіра Архімович, Н.Й. - 1, інж.Л.Биковський, Денвер - 5, інж.О.Бойко, Н.Й. - 2, проф.І.Витанович, Чикаго - 3, проф.Я.Зозуля, Н.Й. - 2, проф.В.Панасенко, С.Франциск - 2, інж.Ю.Артюшенко, Чикаго - 4, інж.О.Мазурок, Едмонтон - 2, П.Донченко, Фінікс - 18, М.Гадзяцький, Грен Репідс - 6, проф.Ю.Нешадименко - 1, інж.В.Прохода, С.Дієго - 5, інж.Григорчук І., Н.Й. - 3, інж.А.Кушинський, Чикаго - 1, інж.Т.Білоус, Клівленд - 1, інші надіслання - 29. В поточному році одержано цінні друки від інж.А.Карташевського, Австралія, пастора М.Фесенка, Торонто, д-ра інж.М.Закоморного, Англія та з Чехії. Кураторія складає всім жертводавцям щире СПАСИБІ ! Просимо й далі ВП.професорів колег надсилати свої друки та публікації до архіву-музею, що є здепонований в приміщеннях УВАН в Нью Йорку. Адреса для пакунків: The Ukrainian Academy of sciences for Mr.P .Dubrivnyj, 206 W.100th Street, New York, N.Y.10025, U.S.A.

СПОГАДИ

ПРО

УГА-УТГІ

ч.І9

ч.І9

✓ Професор Леонід ГРАБИНА
/ 3 нагоди 80-ліття /

Професор інженер-геодет Леонід Грабина народився 6 червня / 25 травня ст.ст./ 1885 р.в Ромні на Полтавщині в родині українського письменника Олексія Грабини. Дитячі роки провів у Криму, в Євпаторії, потім в Генічеську на Азовському морі. Далі короткий час в заштатному місті Гродізьку. Коло 9-ти років переїхав знов до ма-льовничого Ромна, де тоді ще стояла дерев'яна Покровська церква, збудована останнім кошовим отаманом Війська Запорозького Петром Калішевським. Там, в Роменській реальній школі / училищі / в підготовчій класі, дістав початкову освіту. Потім перейшов до Прилуцької гімназії, яку і закінчив у 1904 році. Восени того ж року після скла-дення іспиту, за конкурсом вступив на Інженерний Відділ Київського Політехнічного Інституту, який закінчив на весні 1912 р.

Вже на студентській лаві захопився геодезією і все життя прагнув працювати в цій галузі. Отже, 1 червня 1912 р. вступив на службу до Київського Губерніяльного Зем-ства, де провадив до жовтня того ж року геодезичні роботи на дослідках шосових шляхів на Київщині. Від 1 жовтня 1912 р. за конкурсом вступив інженерним кондукто-ром на військову службу на Слобожанщині, де в 1913 р. в Балаклеї, колишньому Аракче-євському поселенні, провадив для військового відомства нівеляційні роботи. З осени 1913 р. працював на будові державної залізниці з Харкова до Херсону. Там р. 1914-го вийшли його перші друковані праці з царини аналітичних розрахунків арокних конструкцій. Головною працею був проєкт кам'яного арочного мосту через річку Жовтеньку на Херсонщині, прогном 15 сажнів.

Восени 1918 р. перейшов на службу до Києва, до Департаменту Нового Будівництва Міністерства Шляхів, в складі якого потім виїхав до Галичини. В р.р. 1921-1922 в м. Тарнові провадив тахіметричні і нівеляційні роботи для будови нового міського во-додову. Але вже 23 травня 1922 був обраний доцентом при кафедрі геодезії в Укр. Господ. Академії в Подєбрадах / УГА / в Чехословацькій Республіці / ЧСР/.

В УГА працював з 28 липня 1922 до 31 грудня 1935, де викладав, вів вправи та ке-рував катедрами вищої і нижчої геодезії. Там же у травні 1924 р. дістав наукову ко-мандировку від М-ва Земельних справ ЧСР для наукового дослідження тріангуляційних робіт на Словаччині та Закарпатті. В р.р. 1927-1928 написав дисертацію на тему "Еволюція стародавньої техніки межування в Україні", за котру був обраний 3 травня 1928 р. професором геодезії в УГА.

Протягом тієї доби брав участь в багатьох наукових з'їздах, серед яких в геодезичному відношенні звертають увагу : Міжнародний з'їзд межових інженерів у Парижі, 1926, і Конгрес Міжнародної Геодезичної Унії в Празі, 1927 р. При цим нав'язав стосунки з передовими на той час представниками геодезії і геофізики в Європі і Америці. Крім того брав участь у двох українських наукових з'їздах у Празі в р.р. 1926 і 1932. Брав участь як член і секретар в Українській Науковій Асоціації в Празі. Після ліквідації Академії працював далі як професор в Українському Технічно-Господарському Інституті / УТГІ / в Подєбрадах.

У травні 1940 р. вступив на державну службу до найвищої геодезичної установи тогочасної Чехословацької Республіки - *Triangulacni kancelar*, яка пізніше перетворилася у *Vyskumny ustav geodeticky, topograficky a kartograficky v Praze, CSSR*. Там прослужив до кінця 1955 р., коли вийшов на пенсію.

В р.р. 1953-1955 переклав з словацької мови на українську для середніх шкіл на Пряшівщині геометрію і фізику /оптику/. Написав більше сорока наукових і науково-популярних праць в царині геодезії. Співробітничав в Українській Загальній Енциклопедії, де вів відділ геодезії і межових робіт.

Працював також на ниві наукової української геодезичної термінології, опертої на народній мові Полтавщини та Київщини. Праця ця була відзначена Інститутом Наукової Мови Української Академії Наук в Словнику технічної термінології, мірництво /проект/. /Див./ Державне видавництво України, Київ-Харків, 1930 р. Матеріали до української термінології та номенклатури, том ХІХ.

/список головніших наукових праць, статей і публікацій в наст. числі /

- - 0 - -

Інженер-гідротехнік Іван Гнойовий

АБСОЛЬВЕНТИ УГА НА ПРАЦІ В ПОЛЬЩІ / докінчення /

Десь восени 1928 р. наш старий керівник інж. М. Луцицький з уряду відійшов, а на його місце прийшов інший, прізвище якого тепер не пригадаю. Знаю лише, що він перед цим працював на Познанщині чи Помор'ю, де, як відомо, меліораційні праці були добре поставлені. З його приходом праця в нашому Меліораційному Рефераті набрала більшої інтенсивності й певности. Але мене вже це не потішало й я 1-го березня 1929 р. склав заяву до Окр. Зем. Уряду про розв'язання мого контракту з днем 31-го травня того ж року. Бачив, що як моєму керівництву, так і моїм співробітникам ця моя заява чомусь не вподобалася. Кілька разів зі мною пробували загаворквати в цій справі ревіденти і намовляли, щоби я надалі залишався в Меліораційному Рефераті і не кидав Окр. Зем. Уряду. Мабуть дехто з них думав, що коли на мене навалить багато праці, то я про своє рішення забуду. Отже дуже швидко мене висилають до одного шляхетського селяця перепроводити меліораційну експертизу, щоб на весну там розпочати меліораційні роботи.

Десь у травні дають мені один меліораційний проєкт і кажуть виїхати з ним у поле для витичення запроєктованих відпливових ровів і організації виконавчих праць у полі. Назовні цей проєкт виглядав цілком пристійно, добре описаний, розмальований, в гарній течії. Проєкт виконала якась приватна фірма. Пригадую, що об'єкт меліораційний був невеликий, тому я гадав, що з витиченням і організацією праці я справлюся швидко, тим більше, що мені до помочі призначено і меліораційного доглядача або по польськи - "дозорца меліораційний". Щоб зорієнтуватися в терені, на другий день по приїзді я вибрався в поле і з собою захопив кілька відручних шкідців, щоб зараз же приступити до витичення деяких найбільш характерних ровів. Однак, як я не розглядався в терені, але ніде не міг знайти те, що було мені потрібно, а ближча короля теренових величин не відповідала тому, що було в мене занотовано на шкідцях. Ну, думаю, це я помилився в своїх відручних наспіх роблених шкідцях. Але яке було моє здивування, коли в поле я вийшов з цілим пляном меліораційного проєкту і почав контролювати довжини боків обвідниці. Результат виміру в терені не відповідав довжині цієї прямої на пляні.

прямої на пляні. Ще більше було моє згіршення, коли я на місцевості в дійсності ^{побачив} порядний горб, тоді як на пляні в тому місці було значне заглиблення, через яке згідно з пляном проходив один із запроєктованих ровів, який я й мав витичити на місцевості. Збитий з толку я з цим меліораційним пляном вислав свого помішника до канцелярії мірничого, щоб там його сконтролювати. Контроля виявила, що наш плян накласти на плян мірничого не можна, бо ні один із боків обвідниці нашого пляну не відповідає величині боків на пляні мірничого, а значить і дійсній величині прямих в терені.

Уклав я цей меліораційний проєкт до своєї валізки і поїхав до Бюра з відповідною доповіддю, а крім того за дальшими вказівками своєї влади щодо даного випадку. В бюрі вирішено залишити в спокої еле виконаний проєкт і приступити до безпосереднього тичення ровів в терені. Однак цього я вже не переводив у життя, бо до кінця травня у мене залишалось кілька днів і тому я залишився вже в бюрі, щоб приступити до ліквідації своєї праці в бюрі. Але тут мене чекала одна несподіванка.

Ще раніше дехто мене попереджував, що ні у начальника Окр. Зем. Уряду ні в іншому місці цього Уряду не бачили моєї заяви про мій відхід з бюра, але я цьому не вірив. Ото ж 30 травня я вибрався до господарчої частини, щоби там взяти посвідку, що я все здав і що за мною не числиться жадного урядового майна. На моє жадання видати мені таку посвідку мені відповіли, що видати її мені не можуть, бо їм нічого не відомо, що я кидаю працю. Пішов я до Начальника Технічного відділу, але й тут мені сказали, що моєї заяви не бачили. Тоді я звернувся до свого шефа, якому я цю ^{не} заяву подав, але і в нього її не було. Зі всього виходило, що вона пішла до каша. Мене мали охоти відпустити від себе, бо їм були потрібні робітники. Складати нову заяву з новим 3-х місячним терміном чекання цілком не було в моїх інтересах, тому я рішився зажадати негайного розв'язання мого контракту, посилавчись на те, що я склав відповідну заяву у свій час, чого ніяк не міг заперечити мій безпосередній начальник. Дійсно, після короткої розмови прийшло до згоди - я склав нову заяву, але з датою 1-го березня поточного року.

Дня 30 травня я закінчив свої розрахунки з Окр. Зем. Урядом у Білостоці. Проводив мені ніхто не робив, але зі своїми співробітниками розійшовся дуже мило. Дня 31 травня вечером я вже був у Бересті, а дня 1-го червня 1929 р. був прийнятий технічним працівником Бюра Проєкту Меліораційного Полісся.

Філадельфія, 1952 р.

СЕКТОР СЕРЕДНІХ І НИЖЧИХ ФАХОВИХ ШКІЛ ТА ФАХОВИХ КУРСІВ УТГГІ
Регенсбург-Мюнхен

Після закінчення другої світової війни, українська еміграція скупчилася в Німеччині й Австрії, в районах зайнятих альянтами. Найбільші скупчення були в таборах Баварії. Український Технічно-Господарський Інститут переніс свій осідок з чеських Подєбрад до Регенсбургу в Баварії.

28 червня 1945 р. Американська військова влада дозволила Інституту розпочати шкільно-навчальну працю. Інститут зараз же після одержання дозволу розпочав організаційну працю. Перш за все нав'язано контакт з персоналом УГА й УТГГІ а також відповідними педагогічними силами з рядів нової еміграції. Рівночасно зібрано числові дані про контингент студентів високих шкіл, які перервали науку в часи світової війни та молодь, яка мала закінчену середню освіту і бажала продовжувати студії. Окремо переведено реєстрацію молоді та дорослих емігрантів, що бажали би набути ту чи іншу фахову освіту, а для успішної праці - перекваліфікації еміграції Інститут організує спеціальну Комісію. До складу Комісії входили: Ректор чи в його заступництві Проректор Інституту, Декани факультетів та спеціально призначений Інспектор фахових шкіл і курсів. В більших таборах і зосередженнях еміграції були запроваджені Делегури Інституту, які виконували допоміжну працю.

Кожний факультет Інституту організував і опікувався фаховими школами та фаховими курсами, що програмами науки і пактики належали до фахової і наукової компетенції факультету. В скорому часі повстала по таборах мережа шкіл та курсів і започато з навчанням та практичними вправами.

Вже в навчальному році 1945/46 на курсах і в школах Інституту працювало :

	шкіл	курсів	разом	викладачів	учнів
1. При Агроном.Лісов.ф-ті	4	17	21	161	543
2. При Інженерному ф-ті	3	8	11	25	436
3. При Економічному ф-ті	4	2	6	41	199
Разом	11	27	38	227	1178

Примітка. В цьому зіставленні бракує даних з 5-х фахових шкіл і 2-х фахових курсів, тому число викладачів і учнів було значно більше.

По році праці виявилось, що УТГІ для здійснення своїх плянів перекваліфікації еміграції потребує допомоги інших організацій і установ, а в першу чергу моральної, організаційної та матеріальної допомоги Центрального Представництва Української Еміграції /ШВЕ /, що було репрезентантом української спільноти на теренах, зайнятих альянтами.

Комісія перекваліфікації при УТГІ на засіданні дня 3-го вересня 1946 р. ухвалила : 1/ Уповноважити доц. М. Каплистого узгіднити працю Комісії по перекваліфікації еміграції з ШВЕ; 2/ Перевірити програми фахових шкіл і фахових курсів, що вже діють; 3/ Усталити взірці звітувань фахових шкіл і фахових курсів; 4/ Скликати з'їзд управителів фахових шкіл і адміністраторів фахових курсів; 5/ звернути увагу на більшу практичність фахових шкіл і фахових курсів; 6/ Подбати про забезпечення навчальним приладдям і підручниками школи і курси; 7/ З огляду на різні обмеження, що запроваджено в таборах УНРРА - поширити також навчання кореспонденційним методом; 8/ Звернутися до фахівців, щоб опрацювати матеріали з колоніального господарства; 9/ Подбати про видання популярного господарського часопису; 10/ Просити ШВЕ допомогти фінансово та організаційно перевести в життя намічену програму.

Доц. М. Каплистий відбув дві конференції з представниками ШВЕ проф. Д. Дорошенком і проф. М. Хустинським, усталив засади співпраці і поінформував про вислід конференції Ректорат Інституту. Після цього Ректор скликав спільне засідання Ректорату і представників ШВЕ для остаточного оформлення співпраці по перекваліфікації еміграції. Це спільне засідання відбулося 29 вересня 1946 р. в Регенсбурзі в приміщеннях Інституту. На засіданні були присутні: Ректор Інституту проф. В. Доманицький, Проректори - проф. М. Зайцев і проф. Р. Димінський, далі проф. Б. Іваницький, доц. П. Зелений, доц. М. Каплистий та представник ШВЕ проф. М. Хустинський. Після доповіді доц. М. Каплистого та обміну думками ухвалено: а/ створити Кураторію фахової освіти при ШВЕ, б/ інспектори УТГІ на запрошення ШВЕ перебирають інспекцію фахових шкіл і фахових курсів, які діють в освітній системі ШВЕ, в/ ШВЕ повідомить Управи та культурно-освітніх референтів областей і таборів, що інспектори Інституту з доручення ШВЕ мають право і обов'язок переводити інспекції всіх фахових шкіл і фахових курсів, г/ ШВЕ видасть уповноваження інспекторам Інституту, г/ ШВЕ перебере фінансування праці інспекторів, д/ інспектори Інституту працюватимуть за пляном, затверджений ШВЕ.

В днях 2 і 3 листопада 1946 р. в Регенсбурзі відбувся з'їзд директорів фахових шкіл і адміністраторів фахових курсів, в якому взяли участь 28 осіб, що активно працювали в Секторі фахової освіти, а саме : Ректор Інституту, 4 професори, 4 доценти, 3 лектори та 17 інженерів. З'їзд відкрив Ректор Інституту проф. В. Доманицький, а провела з'їздом президія в складі: інж. Л. Романюк - голова, інж. П. Дубрівний - заст. голови, інж. Е. Филипович - секретар та члени - інж. Маскевич та інж. В. Дмитренко.

З'їзд вислухав два реферати: доц. М. Каплистого про працю Сектора перекваліфікації еміграції при Інституті та доц. П. Зеленого - про підготовлення української еміграції до заокезанського господарства. Після переведення дьскусії над рефератами з'їзд поділено на три секції на три секції: 1/ Секція Агрономічно-Лісової освіти, керівник секції доц. М. Боровський; 2/ Секція Технічної освіти, керівник - інж. О. Вінчерський; 3/ Секція Економічної освіти - керівник проф. С. Драгоманів.

На внесення керівників секцій з'їзд схвалив ряд постанов програмово-організаційного характеру та педагогічно-методичного, що стали вказівками для Сектора перекваліфікації та інспекторів Інституту. Найголовнішою постановою з'їзду було прохання до

ЦПВЕ і УТГІ - звернутися до Головної квартири Американського Війська та до Головної квартири УНРРА,щоби вони дозволили створити бази фахового навчання,бо без такого дозволу праця не буде мати належного успіху. Зокрема,щоби УНРРА зарахувала науку в школах і курсах, як працю,щоби УНРРА дозволила використовувати таборіві майстерні та варстати для практичної науки,щоби УНРРА дозволила викладачам і учням свободний перехід до тих таборів,де є організовані фахові школи та фахові курси.

В шкільнім році 1946/47 Сектор масової перекваліфікації переорганізовано на Сектор середніх і нижчих фахових шкіл і фахових курсів. Керівником Сектора став доц.М.Каплистий і він же виконував обов'язки Головного Інспектора,інспектором агрономічно-лісової освіти став доц.М.Боровський,інспектором технічної освіти став інж.О.Вінцерський, а інспектором економічної освіти проф.С.Драгоманів,секретарем Сектора було покликано агронома Смиринського. Кошторис Сектора в р.1946/47 вивисив 27.000 нім.марок.ЦПВЕ частинно фінансувало працю інспекторів,які контролювали фахові курси і школи та були присутні на кінцевих іспитах.

В освітній сітці Інституту в таборах в навчальнім році 1946/47 працювало 17 фахових шкіл і 47 фахових курсів,разом 61 навчальний заклад, в яких працювало 354 викладачі та вчилося 2191 учнів.

Протягом навчального року 1946/47 всі старання ЦПВЕ і УТГІ полішити та поширити фахово-освітню працю не увінчалися успіхом,бо УНРРА не доцінювала переведеної праці,а коли передала опіку над еміграцією новій організації ІРО,то ця організація виразно заявила,що всі фахові школи і фахові курси,організовані національними групами,вже 1-го лютого 1948 мають припинити свою працю.Іро заявило, що вестиме фахову перекваліфікацію у своїм заряді для всіх національних груп.

ЦПВЕ,УТГІ і ЗУАДК намагались ще затримати працю вже організованих фахових навчальних закладів,але ІРО примусило ліквідувати всі школи та курси, які з великим трудом і коштом у важких умовах таборового життя були організовані.

Фахово-освітня праця Інституту в таборах все ж буде належати до найсвітліших сторінок чинности Українського Технічно-Господарського Інституту.

Доц.М.Каплистий.

IN MEMORIAM

ПЕТРО ЗАПОРОЖЕЦЬ

Інженер-агроном Петро Запорожець народився 26 серпня 1895 р.в українській заможній родині в м.Ладизині на Поділлі в Україні.Після закінчення місцевої двокласової міністерської школи у 1910 р.виїхав до Одеси продовжувати далші студії,але в 1915 р.був мобілізований до російського війська.

За революції 1917 р.повернув додому з фронту і тут приступив до праці над піднесенням національної свідомости своїх односельців,особливо молоді.Своїми виступами в аматорськїм теаральнім гуртку,хорі та взагалі на ріжних національних святкуваннях здобув собі пошану і загальну симпатію.

У 1918 р.був на перевишколі українських старшин у Києві,а восени цього ж року прийняв участь в протигетьманськїм повстанні в складі військ Директорії У.Н.Р.

На весні 1919 р.прийняв участь в організації на Гайсинщині так званої охоронної сотні,яка восени при наступі Добровольчеської Денікінськїої Армії включилася в загальний антиденікінськїй фронт.

Восени 1920 р. емігрував спочатку до Румунії,а звідти до Чехословаччини,де у 1924 р.вступив на студії на Агрономічно-Лісовий факультет Подєбррадськїої Академії. Після закінчення Академії у 1929 р.переїхав у 1930 р.до США,спочатку до Чикаго,а потім до Дітройту,де працював в автомобільній фабриці Форда до кінця свого життя

Ще підчас студій в Академії наступив перелом в його політичнім світогляді і він включається в українськїй гетьманськїй рух,а з переїздом до Америки продовжував працю в цьому русі на керівних і відповідальних функціях,де 31 жовтня 1963 р. застала його смерть. Вічна йому пам'ять !

Інженер-агроном Т.Білоус

Інженер-лісівник Василь Прохода.

ФРАГМЕНТ СПОГАДІВ ЗІ СТУДІЙ В ПОДЕБРАДАХ
(продовження /.*)

✓
Майже всі ми добре співали. Тому в час наших екскурсій ми прогували красу української пісні. Особливо з захопленням співали на гостинних прийняттях у лісових господарів, а в Піску, де чеська лісова школа улаштувала для нас добру вечерю в кращій ресторації, ми зробили зі своїми піснями фурор. Виділявся при цьому баритон Мурашка і тенори Сас-Тисовського та Зваричука. Апогеєм нашого лісового хору був прощальний виступ на вечірці з нагоди закінчення студій першого випуску інженерів-лісівників УГА. Тоді був проспіваний "Лісовий журавель", в якому були влучно охарактеризовані всі абсолювенти лісового відділу. З того "журавля" пам'ятаю лише як був оспіваний мій колега Кость Подоляк:

Без намаги в праці скорий
Подоляк наш Кость проворний...

Журавель наш, журавель,
Наш лісовий журавель...

Співпраця з його шефом відзначилась так:

В деканаті шкляні двері,
Там сиділи інженери;
Самий старший пан Косюра,
А молодший Подоляк.
Деканат наш, деканат,
Наш лісовий деканат...

Це тоді, коли професор Косюра був деканом факультету, а його асистент Подоляк секретарював в деканаті. Мене охарактеризували так:

Свого шефа славний спец
Прохода Василь мудрець.
Кабінет наш, кабінет,
Наш лісовий кабінет.

Це тому, що мене завжди можна було застати за працею в кабінеті лісівництва. Ота дружня студенська атмосфера молодилай нас майже сорокалітніх студентів.

Звичайно, для нас старших - бувших сотників та підполковників - серйозні студії лісових наук були основною метою перебування в студентському стані. Зате молодші радо ходили на різні забори з танцями. Найбільше в цьому успівав смуглявий красунь Грицько Груша. Не відставав від нього і Гриць Кагукало, бувший вояк з дивізії отамана Григорієва та Тютинника, що вигнали на весні 1919 р. з Одеси французько-грецький десант. Умінням дуже гарно танцювати та тактовним поведінням на курортних вечірках відзначались - Юрій Сас-Тисовський, Іван Зваричук, Михайло Гаврилів-Буяр, Михайло Міткович, тому їх радо запрошували в порядчики тих вечірок. Вони, так би мовити, репрезентували наше студентство у "вищому курортному товаристві".

Я не пам'ятаю, щоб хтось з моїх колег старшого курсу - лісівників, крім мене, постійно цікавився руханкою. На руханкові і спортові вправи до "Сокола" ходив лише я. Це давало привід Петрові Яценкові висміювати моє намагання здобути фізичну зручність та спритність на старости літ.

Без огляду на різницю поведіння в приватному житті всі ми творили спільні взаємним довір'ям і спільною метою дружній колектив, що мав виразні знаки українського студентства, для якого добре ім'я своєї національної школи було над усе. Хоч ця школа була на становищі чужинецької, без належних прав і привілеїв, ми були горді тим, що були співтворцями повстання її як національно-культурного огнища на чужині.

*) До мого спогаду про З'їзд ЦЕСУС'а в Данцігу в липні 1923 р. на сторінках "Народної Волі" ч. 7 від 17 лютого 1966 в статті "До історії студентського Союзу" автор

Професура Академії.

Інший характер від дружнього колективу студентів, основоположників УГА, мав склад професури з деякими індивідуальними розбіжностями. Я лише побіжно згадаю незлим словом про більш визначних наших вчителів на полі їх академічної чинности. Було їх до півсотні і кожний з них в більшій або меншій мірі спричинився до розвитку української національної культури, в цьому й була їх заслуга на чужині для свого рідного краю.

Програми на кожному відділі Академії були широкі з метою дати універсальні знання не лише з основної спеціальности, але й по споріднених галузях чинности. До індексу на Лісовому відділі було записано біля 60 дисциплін, які ми прослухали та склали відповідні іспити. Це дало нам можливість пізніше, як інженерам і лісівникам, працювати по землемірству, тріангуляції, будові доріг, тощо.

Мій шеф професор Борис Іваницький у свій час абсолютував Петербурзький Лісовий Інститут, який давав звання вченого лісівника. Потім він був лісничим. В час революції 1917 року Б. Іваницький приймав участь в українському визвольному русі і займав відповідальне становище в Уряді УНР. Тримався він завжди з почуттям власної гідности і в деякій мірі вишости над іншими. Завжди витриманий, він був обережний у висловах і не виявляв своїх недостатків. В УГА він відразу був обраний на професора і весь час виконував обов'язки то декана факультету, то проректора й ректора Академії, яку відповідно репрезентував.

Проф. Б. Іваницький читав лекції по загальному і спеціальному лісівництву, до якого належала наука про лісові займища, дендрологія та анатомія дерева, а головне лісовирощення. Його виклади відзначалися сухістю і монотоністю. В них подавалося лише те, що студентам необхідно було знати. Він не захоплював слухачів цікавими процесами природних явищ в лісі та всебічними проявами життя рослинного суспільства в лісових формаціях. Він уникав життєвості й своєрідного романтизму, що було, наприклад, в "Науці про ліс" Г. Ф. Морозова та в творах В. В. Докучаєва і В. Р. Вільямса, російських вчених. Через це студенти не захоплювалися його лекціями і слухали його з обов'язку. Та проте знання, необхідні лісівникові для розуміння рослинних процесів в лісі та в залежності від цього способів лісовирощення й напрямку господарської діяльности проф. Б. Іваницький давав повністю. Тому його вимогами не легковажили. Те, що він вимагав, треба було знати.

Деякою протилежністю в способі викладів та поведження був професор Микола Косюра. Був він старший від Б. Іваницького, але більш жвавий, говіркий та рухливий. Косюра у свій час також кінчив студії в Лісовому Інституті, був таксатором, лісовпо-

ії М. С. вніс "уточнення" та "поправки", що не відповідають тому, як то було в дійсности, а базуються на уяві, як то мало бути. В липні 1923 р. в Данцігу був не Конгрес, але перший З'їзд ЦЕСУС'а. Повторюю, що на тому З'їзді приймала участь делегація української студентської організації з Варшави. Юліян Вассиан /названий "здається, Касьян"/ виступав як представник від двох тисяч українських студентів зі Львова і мав 40 мандатів. Представників від українських студентів з Австрії я не зауважив. Спогад про той З'їзд я написав у свій час при здоровому розумі та твердій пам'яті як його безпосередній учасник. В. Прохода.

Від ред. До повищого мусимо й ми додати, що у своїх "уточненнях" М. С. не завжди точний. Кол. В. Прохода має рацію, що в Данцігу був не "Конгрес", а "З'їзд" ЦЕСУС'а. Про це красномовно свідчить під ч. ІІІ образок учасників цього З'їзду, вміщений у відомій книжці С. Наріжного "Українська Еміграція", а під ним такий підпис: "Перший звичайний З'їзд ЦЕСУС'а в Данцігу 10-17. VII. 1923!". Там же під числом 142 інший образок - "Другий звичайний З'їзд ЦЕСУС'а в Подєбрадах, 1924.", а далі образки учасників 4-го, 7-го, 8-го і II-го З'їздів. Отже, тому що данцігський З'їзд відзначено з черги першим, то ео ірсо треба вважати його установчим, який визначив трасу для 2-го, 3-го і т. д. З'їздів. Показним є, що ні одного образка з "Конгресів" ЦЕСУС'а в цій книжці нема.

рядчиком і лісовим директором. За часів Української Держави проф. М. Косюра був директором лісів на Лівобережній Україні. Коли виникло повстання проти гетьманського уряду, німці відійшли, а українці не змогли утриматись і більшовики після них зайняли Лівобережжя, він не виявив лояльного відношення до советської влади і в 1919 р. при денікінцях емігрував аж до Єгипту, не пориваючи зв'язку з українцями. Довідавшись про підтримку Чехословацьким урядом українських національно-культурних прагнень, проф. М. Косюра дістався до Чехословаччини. Його, очевидно, знав голова Укр. Гром. Комітету в Празі Микита Шаповал, бувший абітурієнт лісового технікума, і порадив йому приголоситись до УГА, де його було обрано спочатку доцентом, а потім професором і керівником кафедри лісокористування.

Викладав проф. М. Косюра лісову таксацію і лісокористування. Його виклади відзначалися живістю і мали більш практичний, ніж теоретичний, характер, в яких він подавав багато прикладів з власного досвіду та чинності. Він сам з допомогою бувшого лісничого Костя Подоляка вчив нас кресленню лісових плянів, умінням володіти всіма пристроями як старими, так і найновішими, необхідними при лісовій таксації, а також знайомив нас зі знаряддям, механізмами та машинами, що вживались при лісокористуванні. Він образно характеризував різні способи лісокористування та їх позитивні і негативні сторони в залежності від клімато-географічних явищ та способів лісовідновлення, що визначались пляном лісовлаштування. Головне проф. М. Косюрі ходило про те, щоб ми набули знання не так теоретичні, як практичні, що являються необхідними в чинності лісових господарів.

Курс геодезії викладав проф. Леонід Грабина. Він дав нам докладні не лише теоретичні, а головне практичні відомості з цієї важливої галузі прикладної науки, написавши дуже солідний підручник. Для кабінета геодезії були придбані найновіші геодезійні пристрої: теодоліти, тахеометри, нівеліри різних систем до найновіших і найточніших триангуляційних включно. Л. Грабина вимагав особливо серйозного відношення до практичних вправ, при яких кожний мусів уміти користуватись пристроями й робити ними точні виміри. Уміння створення після вимірів точних обчислень та плянів було основою всіх практичних праць.

Проф. Л. Грабина також, як і М. Косюра, говорив про уміння працювати не ради самого уміння, але й доброго заробітку в будь-якому підприємстві. Тут знання лісової таксації та геодезії взаємно себе доповнювали для практичного переведення землемірних праць в лісі, та і на полі. Для бажачих проф. Грабина прочитав курс вищої геодезії, подавши необхідні відомості для праці по триангуляції. Я також прослухав курс вищої геодезії, хоч цих знань мені не довелося примінити в практичній чинності. Студентські праці з практичних вправ по геодезії звертали на себе увагу чужинців-геодетів, які відвідували наш геодезійний кабінет в замку короля Юрія.

З наших українських професорів найбільше нас захоплював своїми цікавими викладами проф. Микола Шадлун. Перед еміграцією він був професором Петроградського Гірничого Інституту, а потім революція винесла його на становище члена Уряду УНР. М. Шадлун надзвичайно цікаво читав лекції по геології. Це була своєрідна поема природної чинності поверхні землі з її підземними глибинними надрами та динамічними процесами. Перші лекції його були по кристалографії. Ніби нічого в ній нема такого, щоб викликало зацікавлення, але М. Шадлун так вмів оповісти про закони кристалізації і про ту ніби життєву силу, яка надавала кожному елементу в залежності від хемічного складу лише йому властиву характерну форму, що ми захоплювалися і цікаво наукою, а я працював для видання літографським способом конспект лекцій під його редакцією та іменем з назвою "Кристалографія".

Ще більш цікаво викладав проф. М. Шадлун петрографію, в якій гірнини виступають як компоненти боротьби й співжиття при різних геологічних змінах та метаморфозах. А геологія була основою всіх основ науки про землю, на якій повстало поступове життя, як рослинного, так і тваринного світу. Пізнання отого неуклітного ходу доцільних процесів ніби в мертвій природі, пізніше спричинилось до мого вдумливого розуміння явищ в рослинних і тваринних життєвих процесах, а потім і в людському суспільстві.

З початком досить успішного процесу націогенезу в Радянській Україні за часів НЕП, у М.Шадлун виїхав для культурної праці на українські землі. Спочатку він був там професором Катеринославського / Дніпропетровського / Гірничого Інституту, а потім його поглинула диктатура пролетаріату, якій заважали "будувати комунізм" розумні люди, бо й вона, як всякі інші диктатури, тримається лише на примітивах під проводом злочинних осібняків.

Курс ботаніки ми прослухали у проф. Володимира Чередіва, вченого агронома, абсолютента Петровсько-Розумовської / Темірязівської / Сільсько-Господарської Академії. Викладав він більш цікаво, ніж проф. Б. Іваницький, охарактеризувавши ролю травистих рослинних формацій на українських степових просторах. Для агрономів В. Чередіїв викладав загальне і спеціальне хліборобство, давши в цій галузі солідні знання своїм студентам. В товариському житті В. Чередіїв не був таким неприступним, як мій шеф, і любив веселу, дружню компанію, до якої належали: професор Леонід Фролов, керівник катедри вуглеводів на Технологічному відділі та лектор Німецької мови Осип Безпалко, бувший міністер праці в Уряді УНР. До них часом приєднувались: доцент Свргій Комарецький, пізніше професор Аналітичної хемії, та доцент / пізніше професор / Микола Добриловський, економіст в галузі фінансової науки. Іноді вони робили пригодницькі нічні мандрівки в товаристві старших студентів. Особливо любив такі мандрівки

Л. Фролов, який ніби був сином генерала, але як студент приймав участь в заворушеннях 1905 року і примушений емігрувати та докінчувати студії в чеській Празі. Був це старий бурлака типу Енея, хоч останнє назвисько завдяки гумористичному організмові "Подебрадка" закріпилося за М. Добриловським.

Зоологію, ентомологію та іхтіологію у нас викладав доцент д-р Юрій Русов, пізніше професор Університету в Монреалі, Канада. Він подібно професору Шадлуну любив свій обшар науки, але вже про живий світ. В його викладах всі звірята, риби й комахи проходили як чинники життя на землі в своїй надзвичайній різноманітності повстання, відживлення і розмноження. Він належно характеризував життєві явища і не висловлював думок про "перетворення" / преобразування / природи, але вказував на доцільність природних процесів у розвитку живих організмів з пристосуванням до клімато-географічних факторів, які надають їм характеру, так би мовити, соціального порядку співжиття, боротьби за існування і продовження свого роду та виду.

Д-р Ю. Русов любив студентське товариство нашого лісового відділу і охоче проводив з нами час свого відпочинку за кужлем пива зі співом українських пісень. В час наших екскурсій він більше тримався зі студентами, ніж зі старшими професорами. Без огляду на його простоту та скромність він міг би при відповідних умовах стати великим науковим діячем на полі української культури.

Відданістю вибраній галузі науки подібно Ю. Русову відзначався доцент / пізніше професор / Борис Лисянський, який викладав фізику та написав курс її в чотирьох частинах: I. Механіка, II. Теорія хвилястого руху, акустика й оптика, III. Наука про тепло, елементи термодинаміки, IV. Електростатика, електрокінетика, наука про магнетизм а до того ще Електродинаміку, а потім Основи електротехніки.. В своєму поведженні він був надзвичайно товариський з ідеалістично-романтичною вдачею. Він обожнював українське мистецтво і був поетом.

Також симпатичною постаттю був професор Неорганічної хемії Микола Вікул, який любив свій предмет, цікаво викладав його і по товариському поведженню зі студентами, даючи їм відповідні знання.

Загальне будівництво для лісівників викладав проф. Сергій Тимошенко. Він як архітектор був закоханий до українського стилю і нам, студентам, передав не лише любов до нього, але й розуміння впливу його краси для української духовної культури.

Будову доріг і мостів викладав нам інж. Олекса Петров, який довгий час був лектором, а пізніше доцентом. Маючи поважний досвід в будівництві, він дав нам необхідні знання, що я і використав після передчасного звільнення з УГА в праці по будові шляхів.

/ продовження в наступному числі /

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОФЕСОРА С.І. ГОЛЬДЕЛЬМАНА ✓

З нагоди 80-ліття професора УГА й УТГІ - С.І.Гольдельмана Управа Товариства Абсолютентів УГА й УТГІ обмінялася з ВП.Ювілятом листами.

ВП. Професор Соломон І.Гольдельман, Єрусалим. Високоповажаний і дорогий Пане Професоре! Нам робить велику честь і приємність привітати Вас від Товариства Абсолютентів УГА й УТГІ, серед яких є багато Ваших учнів.

Ми завжди згадуємо, з якою енергією і відданістю Ви присвятили себе вихованню української молоді та її освідженню про ті вимоги часу і обставин, які перед нею лежать в майбутній праці для України та українського народу.

Нам також приємно підкреслити, що Ви один з небагатьох інтелектуалів народних меншостей на Україні, які знайшли правильний та справедливий ключ до розуміння української проблеми, не вагалися з цим виступити публічно та залишилися вірним і послідовним на своїх позиціях до благословенного віку 80-ліття.

Від імені нашого Товариства просимо прийняти побажання здоров'я і довгого віку, щоби Ви могли дочекатися заслуженої подяки в правдивій Українській Національній Політехніці на рідних Вам і нам Українських Землях.

З високою до Вас пошаною - Інженер П.Шох, голова, О.Козловський, секретар Т-ва.

До Т-ва Абсолютентів УГА й УТГІ, Нью Йорк, США.

Високоповажане і дороге Панство, Широ дякую за Ваше, таке сердечне, поздоровлення з нагоди мого 80-ліття. Хоч часом було мною одержано з нагоди цього мого дня дружніх і сердечних привітань і високих оцінок моєї чинности від українських наукових установ, суспільних і політичних організацій, все ж найбільше втішили мене Ваш лист та ті кілька особистих поздоровлень від моїх подебрадських учнів, що мене не забули і цей день одмітили. За це я Вам й їм є особливо вдячний.

У цьому зв'язку відзначився у моїх почуттях, мабуть найбільше, інженер Л.Романюк, що дав для опублікування у Бюлетені Т-ва Абсолютентів свої спомини про мою працю в Академії у Подєбрадах. Я особисто ніколи ту мою працю в Академії так високо-позитивно не оцінював. Я читав ці замітки інж.Л.Романюка, читав і перечитував - між іншим маю одмітити, що вони написані літературно незвичайно гарно - і мусів зробити висновок, що той характер моєї праці і моїх відносин зі студентами, як їх нині пригадує інж.Л.Романюк, не були системою, а просто природними. Нині видно мені, що я таким, як це описує інж.Л.Романюк, справді був у дійсности. Маю зазначити, що дізнатися того зараз, по стількох роках, як також довідатися, як гарно мене і мою працю сприймали мої студенти, було для мене дуже гарним переживанням. За це переживання я зобов'язаний інж.Л.Романюкові великою подякою. Так само дорогому п.О. Козловському, який надрукуванням тих споминів причинився до того гарного мого почуття.

При цій нагоді дякую Вам п.Козловський за Ваше особисте поздоровлення з моїм ювілеєм й хочу дати вислів тому, як я високо оцінюю Вашу таку витривалу, таку гарну і корисну працю, яку Ви робите навколо всього того, що пов'язане з нашою Подєбрадською Альма Матер. Бажаю Вам сили і енергії для продовження цього Вашого післання - бо саме таким я його бачу - ще багато років.

Пршу прийняти задоволення у моїй ширій пошані й відданості С.І.Гольдельман. ✓

- - - X - - -

Від редакції "СПОГАДІВ". Просимо колег надсилати матеріяли для "Спогадів". Крім споминів на професорів та товаришів по студіях, просимо надсилати нариси характерних подій та епізодів з академічного життя, гумористичні пригоди, травестії, анекдоти, вірші, про взаємовідносини з автохтонами і т.д. Кращі з цих матеріялів можна буде пізніше надрукувати в 3-му томі нашого Збірника.